

שמחת שלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שפ"א מפראהבישט ויעו"כ

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור מומנו, שידבר לפחות מאולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי
כי תצא
תשפ"ב

גליון
97

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

הרגשת התענוג בגן עדן על פי מה שמעורר לבו להרגיש תענוג שבת

סיפר [הרה"ק בעל יסוד העבודה מסלונים זי"ע] (-השומעים אתם את אשר אומרים) אפילו זה מהרה"ק רבי שלום מפראהבישט ואחיו רבי ישראל חיים ז"ל: שנתגדלו בבית הרה"ק רבי שלמה מקרלין ז"ל⁽¹⁾, שאינו מעורר את לבו להרגיש תענוג שבת⁽²⁾, ופעם בליל שבת קודש התהלך הקדוש אחריו שלחנו בחדרו ופנה עליהם ואמר: 'איך הערעט וואס מ'זאגט ספסל ואין משפיעים לו תענוג. ושאלו רבי שלום 'פעטער ווער זאגט אייך' (-דודי, מי אומר זאת לכם?), ואמר לו 'הא מיין קינד, אז דו וועסט העלטער ווער'ן וועסטו אויך וויס'ן (בני, כאשר תגדל תדע זאת גם אתה)⁽³⁾.

תורת אבות, עמ' רכז אות קיד

השלמות וצינונים

1. לאחר הסתלקותו של הרה"ק רבי אברהם המלאך זי"ע לקח הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע את שני בניו ה"ה רבינו הרה"ק רבי שלום שפ"א מפראהבישט זי"ע והרה"ק רבי ישראל חיים מלאדמיר זי"ע, וגידלם בביתו.

וואָרט השבוע

טומאת מדינת רוסיה

"כי תצא למלחמה" (דברים כא י')

רבי שלום מפראהבישט זי"ע אמר: ביום שנכנסו הרוסין למדינה, אז באותו הלילה נטמאו רח"ל וכו', מחמת גודל הטומאה שלהם, רחמנא ישמרנו.

רבי מרדכי חיים מסלאנים זי"ע - מאמר מרדכי ח"א עמ' עח, מאמרי צדיקים אות קסט

2. ראה מה שכתב מרן הרה"ק אדמו"ה ז"ל רבי אברהם יעקב מסאדיגורה זי"ע על הכתוב "וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חודשכם ותקעתם בחצרות" (במדבר י"ג). דהנה חכמינו ז"ל (ספרי בהעלותך) פירשו דהאי "ביום שמחתכם" קאי על יום השבת כי הלא יום טוב וראש חודש מפורש בקרא אחר כך, אלא ודאי קאי על יום השבת. ולכאורה צריך ביאור למה כתוב "שמחתכם" על יום השבת, דמשמעו

שאתם עושים את זה, התינוח יום טוב וראש חודש ניהא דנקט "מועדיכם וראשי חודשכם", דקידוש החודש נמסר ביד בית דין שהם מקדשים הראשי חודשים, והימים טובים תלוי בקידוש החודש, ולכן אנו מדגישים לומר בתפילת מוסף דראש חודש ויום טוב "מקדש ישראל וראשי חודשים" או "מקדש ישראל והזמנים", מה שאין כן קדושת השבת הוא קביעא וקיימא ונשפע מלמעלה בלי אתערותא דלתתא, ולכן סיום הברכה הוא מקדש השבת. אם כן למה כתוב 'שמחתכם?' ברם האמת הוא דישאל לא נצטוו בשבת על שמחה רק על עונג, כדכתיב (ישעי' ח"ג, א) "וקראת לשבת עונג", וגם בהתפלה אנו מזכירין לומר "שומרי שבת וקוראי עונג", וזה האיש הישראלי השמח בשבת מחמת קדושת השבת הבורע בלבו, הרי הוספת השמחה מדיליה הוא יותר מכפי שנצטווה, לכן שפיר כתיב "שמחתכם", כי השמחה שלכם הוא.

3. ראה עוד בספר בית אהרן (ליקוטים): בשם הרב הקדוש רבי שלמה קארלינער זצוקללה"ה מועתק בלשונו הקדוש. אום שבת זאל מען אומיטיג זיין בתמיה. מיא גיהער זיך זייער שעמען פאר שבת. אזוי וויא שבת איז גרויס זאל איך ניט הארכין. בתמיה. דיא פעולה איז דער פון אז מען שעמט זיך אויף דער וועלט פאר שבת. אז מיא קומט אויף יעניד וועלט איז פארהאן אזוי איין מענטש וואש ער איז מקיים כל התורה ומצות. נאר ער האט ניט גיהאט דעם תענוג און דעם ברען. קומט ער אהין הייסט מען אים אריין אין גן עדן, נאר ער האט ניט גיפילט דעם תענוג אויף דער וועלט. פילט ער דארט אויך ניט דעם תענוג פון גן עדן. ווער עס איז איין נאר איז ער מתרעם. וואס איז דער לייארם פון גן עדן. גיט מען אים אווארף. דאס איז אים ערגער פון כל המיני יסורים כו'. ביי ער

הבא אומרים לו להכנס לגן עדן, אמנם כיון שבעולם הזה הוא לא הרגיש שום תענוג כן גם בגן עדן אין הוא מרגיש שום תענוג. מי שהוא שוטה מתרעם 'מהו הרעש שעושים מגן עדן?', אז זורקים אותו וזה יותר גרוע מכל מיני יסורים כו', עד אשר הוא מוכרח לבוא אל צדיק אחד מהעולם הזה כדי שיעשה לו טובה. אמנם הפעולה של זה שמתבייש בעולם הזה מפני השבת - שבת מעין עולם הבא - הרי שהוא מגיע אל השכל שיתבייש גם שם, מה פירוש? הרי הגן עדן גדול כל כך ואני אינני שומע זאת, והשי"ת מסייע לו ששם הוא יקשיב). וראה בספ"ק תפארת עוזיאל (פר' ואתחנן ד"ה זכור) שכתב בזה הלשון: ידוע מאמרם (עיין ברכות נ"ג) כי שבת הוא אחד מששים שבגן עדן. ונראה אם אחד אומר לחבירו דרך מחלוקת שאין לו רק חלק מעט בגן עדן אזי יכעוס עליו, ואדם רואה בשבת שאין לו התלהבות, ואם כן גם אם מוסיפין לו ששים פעמים עדיין אינו כלום, שאין לו שום הפרש בין חול לשבת, ואם כן יתעורר את עצמו כי כל המוסיף מוסיפין לו כמו שהוא מוסיף, כך צריכין ליתן לו ששים פעמים לפי ערכו. עכלה"ק.

וכעין זה אמר הרה"ק מרוז'ן זי"ע (מגילת ישועות, סיפור כו עמ' פז) וזה לשונו: הרב [רבי לוי יצחק] מבארדיטשוב היה איש כשר (אכשרי' י"ד) שלמד תורה, ומי שלומד תורה לשמה בעולם הזה לומד תורה בעולם הבא גם כן תורה לשמה, ומסתמא בבית המדרש נאה ויפה מזה, (כן מציינו במעבר יבך שפתי רננות פרק כה ד"ה עוד אמרו בזה הלשון: לנשמות יש להם ספרים ערוכים על השלחן כמו שהיו גרילים בחייהם ללמוד כן לומדים במותם). וסיים: ומי שנוסע בעולם הזה בקארטע (-עגלה) לשם ה', נוסע בעולם הבא עם המרכבה, שמעתי מפיו הקדוש.

כשהולך רבי ישראל מרוז'ן לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורה אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מייהו האלקים'.

עיתון נדיר, מסודר הנהגות הרשב"א פראהבישט, שנדפס בשנת תר"א בטשורנוביץ

הנהגות פראהבישט מהזוהר מכוון 'קדושה ומלכות' שעי"א אגוד התורות 'דרכי שמואל' מיסודו של מו"ר הגה"צ מוה"ר ש' מוכי"א זצוק"ל. תשי"ט

פרק מ"ה
המשך מגיליון 93

הנהגות פראהבישט

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרית למידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוזיין כפי שנערכו על ידי מכוון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

הנהגות ישירות וסדר היום פראהבישט שנדפס מחדש בברוקלין שנת תשנ"א

לְכֵן יַעֲמֹד וַיִּתְגַּבֵּר פְּאֵרֵי לְתִקְוֹן מַה שְּׁעֵנֹת, וְלַהֲרַבּוֹת אֶהְבֶּה לַה' אֶלְקֵינוּ, אֶפְלוּ בְּמִסִּירוֹת נַפֶּשׁ מִמֶּשׁ, שְׂיָבֹא לְיָדוֹ לְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ, כְּמוֹ שְׂצָרֶיךָ לְכוּן בְּאַחַד. וְלָכֵן אוֹמְרִים אַחַר קְרִיאַת-שְׁמֵעַ קִטְנָה "אֶתָּה הוּא וְכוּ' בְּרוּךְ הַמְּקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בְּרַבִּים".

שלמות שלום - השלמות וציונים

מִצְוָה

נפשו על יחודו יתברך, ולקבל עליו כל יסורין ומינה מיתה על קידוש שמו יתברך, ונחשב לו כאילו עשה הדבר בפועל ונהרג על קידוש השם... ואמנם המעשה אשר תלאה בו, הוא מסור אדם את נפשו על קידוש שמו יתברך, וגם בזה יש מדרגות, כי המסירה אשר ימסור אדם עצמו על קידוש שמו יתברך, וגם בזה יש מדרגות כי המסירה שימסור אדם עצמו על קידוש ה' בפועל, ימשיך הארה גדולה וחזקה מאד, ויתקן בבריאה תיקון עצום, וירבה בה הקידוש והבהירות ריבוי גדול. והמסירה במחשבה, דהיינו בגמר בלבו להמסר וכמ"ש ימשיך גם כן השפעה ממין השפעה זאת אלא שלא תהיה כל כך עצומה, ואמנם למה שצריך להתחדש ולהמשך בכל יום לפי סדרי ההנהגה די המסירה במחשבה, והוא הנעשה בפסוק זה, והתולדה היוצאת היא המשכת השפעת הקידוש והבהירות בבריאה כולה, לתת קצת עליו מן החול והחושך שהיא בהם כפי מדרגתה השרשית. נמצא כלל ענין פסוק ראשון של שמע הוא העדות וההודאה ביחודו יתברך בכל הבחנותיו, קבלת עול מלכותו והמליכו על כל הברואים כולם, וגמור בדעתנו להמסר על קידוש שמו. עכ"ל.

וכתב רבינו שהוא 'כמו שצריך לכוין באחד'. והכוונה בזה ביאר מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע (עיריין קדישין תנינא, דף כ). על פי מאמר חז"ל (ברכות סא:) 'כשהוציא את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה והיה מאריך באחד, אמרו לו תלמידיו רבי עד כאן, אמר להם כל ימי נצטערתי על זה מתי יבוא לידי ואקיימנו, עכשיו שבא לידי לא אקיימנו, והיה מאריך באחד עד שיצאה נשמתו, יצאה בת קול ואמרה אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד'. והקשה הרב ז"ל מה היה שאלת תלמידיו 'רבי עד כאן', למה הקשה להם האריכות שלו. ב' מה בא הבת קול להשמיענו, הלא הכל רואים שבשעת שאמר אחד יצאה נשמתו, ושאר הלשון תמוה מאד. ותיירץ על פי הגמרא ברכות יג (ע"ב), וזהו לשון הגמרא 'תניא סומכוס אומר כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו, אמר רב אחא בן יעקב ובדל"ת, אמר רב אשי ובלבד שלא יחטוף בחי"ת. והקשה למה הצריך רב אחא בן יעקב לפרש מימרא דסומכוס דווקא בדל"ת, ולמה לא מפרש דגם בא' של אחד צריך להאריך, כי נודע שאל"ף מורה על אחדות הבורא יתברך. אכן כתיב (ויקרא טז א) "בקרבתם לפני ה' וימותו", מחמת שנתקרבו דביקות לפני ה' עד שמחמת עריבות נעימות דביקות יצא נשמתם ונדבק במקור העליון, אבל באמת אסרה התורה לעשות כן מדכתיב 'וחי בהם' ולא שימות בהן לכן כשמגיעין למדרגה כזו צריך להיות והחיות רצוא ושוב, שצריך להשיב ממדרגה זו למטה ממנו כדי לקיים 'וחי בהם' (ויקרא יח ה). ובהו יבואו דברי רב אחא בן יעקב על נכון, כי דוקא בדל"ת יאריך אבל לא בא"לף' שהיא מורה על אלופו של עולם, כי אם יאריך בא"לף וידבק באלופו של עולם מחמת דביקות יצא נשמתו חס ושלום, והתורה אמר 'וחי בהם ולא שימותו' כו', (סנהדרין ע"ד). אכן בדל"ת לא איכפת לן האריכות שלו. ועל פי זה יבוא גם כן כי רבי עקיבא למד עם התלמידים שבאל"ף אסור להאריך רק בד' מותר להאריך, רק כשהוציאו להריגה דן בעצמו הטעם שאסור להאריך באלף כדי שלא יפריד הנפש מהגוף מחמת דביקות, וכתיב 'וחי בהם', אבל עתה כשהוציאו להריגה אם כן ממילא ימות, לכן היה מאריך באלף של אחד, שבאמצעות זה יתדבק למקור העליון. ואמרו לו תלמידיו 'רבי עד כאן הלא למדתנו שבאלף אסור להאריך, והשיב להם כל ימי הייתי מצטער על זה איך יוכל לדבק אלף באלופו של עולם, רק שלא הייתי יכול לקיים אותו מחמת הכתוב 'וחי בהם' עכשיו שבא לידי שממילא ימות לא לא יקיימנה כו', יצאה בת קול ואמרה 'אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד' פירוש מחמת דביקות של אחד, לא ממסרקה של ברזל רק מחמת דביקות. עכ"ל.

לכן יעמוד וכו'. היינו, אחר מה שכתב רבינו לעיל (פרק א-ב) בזה הלשון: דבר הידוע לכל, שבריאת כל העולמות לא היה אלא בשביל ישראל, וישראל לא נבראו רק לעשות רצון אבינו שבשמים, דהיינו לקיים התרי"ג מצוות, שהם שס"ה לאוין ורמ"ח עשה, שציוה לנו לעשות נחת רוח, שאמר ונעשה רצונו. ואי אפשר לבא לידי זה רק על ידי שני שערים אלו שהם 'יראה ו'אהבה'. ועיקר הוא היראה, דהיינו בכל דבר שיזדמן לאדם, הן מצוות עשה הן מצוות לא תעשה, יזכור את עצמו שהוא עומד לפני מלך מלכי מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ואיך יעבור על דיבורו במצוות עשה שיזדמן לידו, שלא לעשות. או מצוות לא תעשה, לעבור על דבריו ויעשה. והלא לא נבראתי אלא לעשות רצונו, ונתן בי נשמתו חלק ממנו. ובהו כלל כל התרי"ג מצוות, והיינו ב'יראה' כלל כל שס"ה לא תעשה, וב'אהבה' רמ"ח עשין. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים לד טז) "סור מרע ועשה טוב", וכלל בהם כל התרי"ג מצוות, דהיינו 'סור מרע' - שס"ה לא תעשה, 'ועשה טוב' - רמ"ח עשין. ע"כ.

וכתב רבינו עוד (פרק מד): אדם צריך להשתלש בשלשה דברים, מחשבה דיבור ומעשה, נגד נפש רוח ונשמה שלו, ומזה כמעט מלא הזוהר והראשית חכמה, כדי לקשט אותם שיוכלו לבוא לפניו יתברך בטהרה כמו שנתנה לך בטהרה. ולכן יש מצוות מעשיות, ומצוות דיבור בתורה ותפלה, ובמחשבות טובות לעבודה, וכללות פירוש המילות של תורה ותפילה שהם מחשבה, וחס ושלוש בהיפוך, אם המעשה והמחשבה לרע אזי גורם כמה רעות כזכר לעיל חס ושלוש, וגורם גלות השכינה וישראל עמו. עד כאן לשון קדשו.

מסירות נפש להרבות אהבה לה'

ועל כן כתב רבינו 'ויתגבר פארי לתקון מה שעיות ולהרבות אהבה לה' אלקינו אפילו במסירות נפש ממש'. וכמו שביאר ענין זה בספר חרדים (פרק ט סעי' טז) וכתב בזה הלשון: מצוות עשה לקדש את השם יתברך אם יאנסוהו להמיר דתו או לעבור על אחת משלש עבירות חמורות שבתורה והם עבודה זרה גילוי עריות שפיכות דמים, יהרג ואל יעבור, ובשעת השד אפילו על מצוה קלה, שנאמר (ויקרא כב כג) "ונקדשתי בתוך בני ישראל". ויחשוב כן בלבו כשקורא קריאת שמו בתיבת "בכל נפשך" ובתיבת 'ובכל נפשכם', ויסיכים הסכמה גמורה שאם יבוא לידי נסיון יתחזק וימסור נפשו וממונו בשמחה כרבי עקיבא ובני חנה, ונחשב לו כאילו נמסר בפועל, והיינו דכתיב "כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה", וכי אפשר לו לאדם ליהרג בכל יום, אלא מעלה הקדוש ברוך הוא לצדיקים כאילו הם נהרגים בכל יום בעהלותם על לב ככה, הכי איתא בספרי. ובזוהר פרשת בלק אמר דצריך לחשוב מחשבה זו נמי באריכות דל"ת דאחד, וזה לשונו שם, לשוואה גרמיה גו אינון דמסרי נפשייהו על קדושת שמייה, והיינו ביחודא ד'שמע ישראל', דכל מאן דשווי רעותיה הכי בהאי קרא יתחשב ליה כאילו מסר נפשיה על קדושת שמייה. ובפרשת צו אוקמיה רבנן שוב יום אחד לפני מיתתך דבכל יום ויום צריך בר נש לאהדרא בתיובתא ולמימסר רוחיה לגבי מריה, ויפוק באחד. ובמסכת ברכות פרק הרואה (א"ס) כשהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקין את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מתכוין לקבל עליו עול מלכות שמים באהבה, אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה 'ובכל נפשך' אפילו נוטל את נפשך, עכשיו שבא לידי לא אקיימנו היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד, (ממנין תר"ג). ע"כ.

וראה מה שכתב הרמח"ל בספר דרך ה' (חלק ד, פרק ד אות ה-ו) בביאור מצות קריאת שמע, וזה לשונו: והנה מתנאי מצוה הזאת להיות האדם גומר בדעתו למסור